

Voortgangsoverzicht Actieplan Ammoniak Veehouderij

Datum: 23 juni 2010, VROM-LNV-IPO-VNG-werkgroep Actieplan Ammoniak.

Actieplan Ammoniak en gedoogbrief in Tweede Kamer

- De gedoogbrief tezamen met het Actieplan Ammoniak Veehouderij is op 1 december 2009 naar de Tweede Kamer gestuurd.
- Kamer heeft behandeling aangehouden in afwachting op de resultaten van een LEI-onderzoek naar de economische gevolgen van de in 2013 verplichte milieu- en dierenwelzijnsmaatregelen voor de varkenshouderij. Dit door de minister van LNV opgedragen onderzoek is in maart 2010 afgerond en aan de Kamer aangeboden.
- Op verzoek van de Kamer geeft de minister van VROM per brief van 16 maart 2010 een nadere toelichting over de status van de met het Actieplan geïntroduceerde bedrijfsontwikkelingsplannen. Tevens geeft zij aan dat ze de gedoogtermijn voor afbouwende varkenshouders verlengt van 2016 naar 2020. Inmiddels heeft de pluimveehouderij bij de minister van VROM een verzoek ingediend op dezelfde verlenging.
- Na het bekend worden van de resultaten van het bovengenoemde LEI-onderzoek heeft de Kamer op 25 maart 2010 het Actieplan incl. bijbehorend gedoogbeleid en de verlengde termijn voor afbouwende varkenshouders ongewijzigd akkoord bevonden.

Indienen van de bedrijfsontwikkelingsplannen (BOP) door varkens- en pluimveehouders

- Door het uitstellen van de behandeling van het Actieplan in de Tweede Kamer hebben veel veehouders gewacht met het indienen van een bedrijfsontwikkelingsplannen. Uit informatie bij gemeenten en de sector blijkt dat uiteindelijk op 1 april (de gestelde termijn) het merendeel van de veehouders een bedrijfsontwikkelingsplan bij de gemeente heeft ingediend.
- Bij de behandeling in de Tweede Kamer heeft de minister van VROM aangegeven dat zij verwacht dat gemeenten de veehouders die nog geen BOP hebben ingediend op de gebruikelijke bestuurlijke manier zullen benaderen. Hierbij wordt de veehouders eenmaal nog een redelijke termijn (bijvoorbeeld 1 maand) gegund om alsnog een BOP in te dienen. Wanneer dit uitblijft kan de gemeenten besluiten tot handhaving over te gaan.
- Op de site van Infomil is een Excel-rekenprogramma ter ondersteuning van het opstellen van een BOP door veehouders en een checklist voor het beoordelen van een BOP door gemeenten, gepubliceerd.
- Gemeenten zijn nu aan zet om de BOP's te toetsen en erop te reageren. Hiertoe zijn op de site van Infomil voorbeeldbrieven gepubliceerd. Gemeenten geven daarbij aan of het BOP voldoende informatie bevat en tevens wanneer, conform de daarvoor gestelde termijnen in het Actieplan een milieuvergunning moet worden aangevraagd cq. de emissie maatregelen moeten worden gerealiseerd.
- Het Actieplan geeft aan dat voor een groep bedrijven de vergunningplicht zal worden opgeheven. Zij spreekt de verwachting uit dat het daarvoor benodigde Besluit Landbouwactiviteiten in de eerste helft van 2011 in werking zal treden. Het blijkt nu om meerdere redenen onzeker of dit ook daadwerkelijk zal lukken. Daarmee is het ook onzeker of deze bedrijven kunnen volstaan met een melding in plaats van een vergunningaanvraag. Op de site van Infomil is nu aangegeven dat deze bedrijven conform de termijnstelling van het Actieplan per 1 juli 2010 een vergunningaanvraag moeten indienen. Mocht dit najaar alsnog blijken dat het Besluit landbouwactiviteiten tijdig in werking treedt, kunnen deze vergunningaanvragen alsnog als een melding worden behandeld. Hierover zal de informatie op de site van Infomil uiterlijk per 1 oktober 2010 worden aangepast.

Communicatie (brieven, themadagen, Excel-versie BOP)

- Op 14 juli 2009 heeft de minister van VROM een brief naar de gemeenten gestuurd waarin het Actieplan is aangekondigd. Bij deze brief waren voorbeeldbrieven gevoegd, waarmee gemeenten veehouderijbedrijven konden informeren. Deze zijn ook op de site van Infomil gepubliceerd.
- Bij aanbieding aan TK begin december is een VROM-persbericht uitgegaan. De inhoud ervan is door meerdere vakbladen overgenomen.
- Na behandeling van Actieplan op 25 maart door de TK heeft VNG een mededeling daarvan opgenomen in haar reguliere nieuwsbrief aan gemeenten.
- Via de site van Infomil wordt relevante informatie aan gemeenten, bedrijven en bedrijfsadviseurs ter beschikking gesteld. Dit zijn onder meer de integrale tekst van het Actieplan, de verschillende kamerbrieven, een Excel-rekenprogramma en een checklist ter ondersteuning van het BOP, voorbeeldbrieven voor gemeenten en lijst van vragen en antwoorden. De informatie wordt door de werkgroep regelmatig geactualiseerd.
- Regelmatig is er contact met sectorvertegenwoordigers. Zij informeren via hun eigen kanalen hun leden.
- In het najaar van 2009 zijn er voor bedrijfsadviseurs en in het voorjaar van 2010 voor gemeenten meerdere voorlichtingsbijeenkomsten gehouden.
- Ter coördinatie van de verschillende activiteiten is door VROM, IPO en VNG een gezamenlijke werkgroep geformeerd. Deze komt tot nu toe tweewekelijks bijeen.
- Het actieplan is in oktober 2009 door een VROM-LNV-IPO-VNG stuurgroep akkoord bevonden. Ten behoeve van deze stuurgroep is het onderhavige voortgangsoverzicht opgesteld. Dit najaar zal de werkgroep de stuurgroep vragen om bijeen te komen. Dan zal hen een voortgangsrapportage voor de Tweede Kamer en een handhavingstrategie worden voorgelegd.

Acties ten aanzien van de melkveehouderij

- In het Actieplan is aangekondigd dat nagedacht zou worden over emissiereducerende maatregelen die in melkveehouderij. Deze actie is door LNV en VROM opgepakt, mede in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) waarin over alle sectoren heen gezocht wordt naar generieke maatregelen om de ammoniakemissie terug te dringen.
- Voor melkvee word de volgende maatregelen overwogen. Zij worden in het kader van de PAS verder worden uitgewerkt en gespecificeerd.
 - Huisvesting:
 - Het aanscherpen van de emissienormen voor nieuw te bouwen stallen voor permanent opgesteld melkvee in 2013.
 - Het vaststellen van emissienormen voor nieuw te bouwen stallen voor melkvee met weidegang in 2013.
 - Een vaststellen van emissienormen voor bestaande stallen met een nog te bepalen overgangstermijn.
 - In de periode ná 2013 zullen, wanneer er voldoende kosteneffectieve stalmaatregelen beschikbaar zijn, de bovenstaande emissienormen weer worden aangescherpt.
 - Veevoer:
 - Een convenant met de zuivelsector sluiten waarin wordt afgesproken melk mede af te rekenen op basis van het ureumgetal in de melk. Op deze manier zou via financiële prikkels gestuurd kunnen worden op het eiwitgehalte van het voer dat aan de koeien gegeven wordt. Directe sturing is in deze sector moeilijk handhaafbaar en controleerbaar omdat meestal het voer zelf verbouwd wordt. De mogelijkheden voor een convenant moeten nog worden verkend met de sector. Daar wordt momenteel een eerste aanzet toe gemaakt.
 - Mestaanwending:
 - Het aanscherpen van de aanwendingsregels van mest. Doordat de melkveehouderij hoofdzakelijk grondgebonden is heeft deze maatregel ook direct betrekking op deze sector.

Samenloop met Natura 2000 en Natuurbeschermingswet

- In juni gaat een brief over de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) naar de Tweede Kamer. Daarin zal aangegeven worden op hoe conform de Richtlijn Natura 2000 de bescherming van natuurgebieden in ons land gestalte moet gaan krijgen. De werkgroep Actieplan Ammoniak gaat ervan uit dat dit najaar er in de voor de varkens- en pluimveehouderij belangrijke provincies (Brabant, Limburg, Gelderland, Overijssel) duidelijkheid verschaft kan worden aan veehouders over de extra eisen die uit deze bescherming van de Natura2000 gebieden voortvloeien.
- In brief aan TK van 16 maart 2010 heeft minister VROM aangegeven dat BOP's en de daarop volgende vergunningsaanvragen vanwege Natura2000-eisen naderhand aangepast kunnen worden.

Ontwikkelen handhavingsstrategie.

- In het Actieplan is aangekondigd dat in 2010 door de betrokken toezichthoudende en handhavende instanties een specifiek op het gedoogbeleid van het Actieplan toegesneden handhavingsstrategie wordt uitgewerkt.
- Door het Servicepunt Handhaving Brabant Zuidoost (Seph) is de Notitie Besluit huisvesting opgesteld. Hiermee beoogt Seph Brabant Zuidoost gemeenten te ondersteunen bij de handhaving van de gestelde termijn van 1 april voor indiening van BOP's. De notitie is opgesteld in samenwerking met gemeenten (Limburg en Brabant), politie, provincie en Seph's is opgesteld. Zij is inmiddels onder de aangesloten gemeenten verspreid.
- De werkgroep Actieplan Ammoniak bouwt voor op de notitie van van Seph-Brabant Zuidoost. Zij zal deze notitie uitwerken tot een landelijk toepasbare handhavingstrategie voor het gedoogbeleid van het Actieplan.
- De notitie gaat nu in op de eerste fase (wat te doen na 1 april). Aan de notitie moeten nog delen worden toegevoegd voor de latere fasen van de uitvoering van het Actieplan.

Emissiefactoren in Regeling ammoniak en veehouderij (Rav)

- In december 2009 is de Rav geactualiseerd, waarbij nieuwe stalbeschrijvingen zijn toegevoegd. De volgende actualisatie is voor juni 2010 gepland.
- Ter versnelling van het beschikbaar komen van nieuwe stalsystemen is in het Actieplan de introductie van tijdelijke emissiefactoren in de Rav aangekondigd. Het gaat hier om tijdelijke cijfers voor nieuwe en nog niet bemeten emissie maatregelen. Over de details van deze specifieke toepassing van de Rav zal VROM deze zomer een publicatie (beleidsregel) in de Staatscourant laten verschijnen.
- In het Actieplan is een speciale regeling opgenomen voor bedrijven die na 2013 stoppen (de zogenaamde afbouwers). Zij moeten uiterlijk in 2013 maatregelen hebben genomen om de ammoniakemissie te beperken, waarbij ze in de gelegenheid worden gesteld om 'alternatieve' goedkopere maatregelen te kiezen. Dit najaar zullen de ministeries van LNV en VROM de randvoorwaarden bekend maken waaraan deze alternatieven moeten voldoen. Vooruitlopend hierop is technische informatie over de nu bekende maatregelen (balansballen, veevoer, minder dieren) op de site van Infomil gepubliceerd.
- De emissiefactoren voor melkveestallen moeten worden aangepast. Uit nieuwe inzichten is gebleken dat deze te laag zijn in vergelijking met de praktijkemissie, onder andere omdat melkvee tegenwoordig meer ruimte krijgt dan waar bij het indertijd bepalen van de huidige waarden vanuit is gegaan. Dit zorgt voor een tegenvaller in de berekeningen van de totale ammoniakemissie in Nederland (de communicatie over dit onderwerp is een aandachtspunt, omdat er vanuit de andere sectoren altijd naar de melkvee is gewezen als het gaat om nieuw te behalen emissiereductie).

Monitoring

- In het Actieplan is een nulmeting opgenomen van het aantal dieren en bedrijven die onder de werking van het plan inclusief het gedoogbeleid zullen vallen. Daarbij is uitgegaan van de Landbouwtelling 2008 en het Bestand Veehouderij Bedrijven (BVB) van Noord Brabant, Gelderland en Limburg. Dit najaar zullen deze cijfers geactualiseerd worden ten behoeve van rapportage aan de kamer.
- In het actieplan is het streven aangekondigd om het (vrijwillig door gemeenten gebruikte) BVB te gebruiken om de inspanningen van gemeenten en provincies en de realisatie van de ammoniakreductie door bedrijven te monitoren. Dit is nog niet gelukt. Het blijkt dat:
 - Bedrijven moeite hebben om de BOP van de juiste informatie te voorzien.
 - Gemeenten veel werk hebben aan de beoordeling van de BOP's en nog niet toekomen aan het bijwerken van het BVB.
- Er is door de werkgroep bij enkele gemeenten geïnformeerd naar de stand van uitvoering van het actieplan. Daaruit komt het volgende beeld naar voren:
 - Rond 90% van de bedrijven heeft een BOP ingediend.
 - Zo'n 70 á 80% van de bedrijven zal emissie maatregelen nemen. De resterende 20 á 30% van de bedrijven geeft aan voor of na 2013 te stoppen.